

Crna Gora
Kabinet predsjednika Vlade
Kancelarija za evropske integracije

DVADESET OSMI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU, za period oktobar -
decembar 2020.

Podgorica, maj 2021.

S a d r Ź a j

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije	3
2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.....	4
2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji	7
2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu.....	9
3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju	9
4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU	10
5. Instrument pretpristupne podrške - IPA.....	10
5.1. IPA II - 2014-2020	10

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

Izveštajni period obilježio je nastavak borbe Crne Gore i drugih evropskih država sa pandemijom virusa Covid 19, pa su susreti državnog vrha Crne Gore s predstavnicima institucija i država članica Evropske unije (EU) organizovani u znatno manjem obimu.

Predsjednik **Milo Đukanović** je 6. X 2020. otputovao u radnu posjetu Njemačkoj. Predsjednik je bio gost Odbora za evropske poslove Bundestaga, na poziv predsjedavajućeg **Gintera Krihbauma** (*Gunther Krichbaum*). Tokom boravka u Berlinu, predsjednik sastao se sa predsjednikom Njemačke **Frankom Valterom Štajnmajerom** (*Frank-Walter Steinmeier*), predsjednikom Bundestaga **Volfgangom Šojbleom** (*Wolfgang Schäuble*) i ministrom vanjskih poslova **Hajkom Masom** (*Heiko Maas*). Odvojeni sastanak predsjednik je imao i sa predsjedavajućim i članovima **Radne Grupe za Zapadni Balkan, frakcije CDU/CSU**. Unutrašnje političke teme, kao i regionalne teme su bile dominantne u razgovorima, posebno u parlamentu gdje je pokazano veliko interesovanje za postizborni politički proces u Crnoj Gori, kao i za ona pitanja koja se tiču regionalne stabilnosti i evropske perspektive regiona Zapadnog Balkana, sve to u kontekstu Izveštaja o napretku.

Među sastancima se izdvajaju susreti predsjednika **Mila Đukanovića** i predsjednika Skupštine **Alekse Bečića** sa evropskim komesarom za susjedstvo i proširenje **Oliverom Varheljijem**, 9. X 2020, koji je boravio u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori povodom predavljanja Izveštaja o Crnoj Gori za 2020. i Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan. Na sastancima su razmijenjena mišljenja o postizbornoj situaciji u Crnoj Gori, te izražena nada da će nova Vlada nastaviti put ka evropskoj integraciji. Zahvaljeno je na podršci koju EU pruža CG u kontekstu pandemije Covid 19.

Predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić**, predsjednik Vlade **Zdravko Krivokapić** i potpredsjednik Vlade **Dritan Abazović**, 8. XII 2020. učestvovali su na online sastanku sa poslanicima Evropskog parlamenta - **Toninom Piculom**, izvjestiocem Evropskog parlamenta za Crnu Goru i **Vladimirom Bilčikom**, kopredsjedavajućim Parlamentarnog odbora EU i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje (POSP), uz moderiranje šefice Delegacije EU u Crnoj Gori Nj. E. ambasadorke **Oane Kristine Pope**. Sa sastanka je poslata jasna poruka da stagnacija na evropskom putu više nije opcija i izraženo očekivanje da će dinamičnije usvajanje evropskih standarda voditi bržem zatvaranju svih pregovaračkih poglavlja i u konačnom, članstvu Crne Gore u EU.

Predsjednik Vlade **Zdravko Krivokapić** se tokom zvanične posjete Briselu, 15. XII 2020. sastao sa predsjednikom Evropskog savjeta **Šarlom Mišelom** (*Charles Michel*), specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograd - Priština i druga regionalna pitanja na

Zapadnom Balkanu **Miroslavom Lajčakom**, kao i sa generalnim sekretarom NATO-a **Jensom Stoltenbergom**, dok se 16. XII 2020. sastao sa evropskim komesarom za proširenje i susjedsku politiku **Oliverom Varheljijem**, predsjednikom Kraljevine Vlade Belgije **Aleksanderom de Kroom** (*Alexander de Croo*), kao i sa predsjednicom Predstavničkog doma Belgije **Elijanom Tilije** (*Éliane Tillieux*). Sa pomenutih sastanaka poslate su jasne poruke podrške ekonomskom oporavku Crne Gore u cilju boljeg kvaliteta života građana i bržeg pristupanja EU. Konstatovano je da je Crna Gora lider u procesu EU integracija u regionu i da ima sve uslove da sačuva tu poziciju. Premijer je poručio da je strateški cilj Crne Gore da postane 28. članica Evropske unije.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa su **otvorena sva 33 pregovaračka poglavlja**, od kojih su **tri privremeno zatvorena**.

U izvještajnom periodu, u procesu pregovora realizovane su sljedeće aktivnosti:

Vlada je na sjednici od 8. X 2020. usvojila **Informaciju o potrebi obezbjeđivanja pozajmice za realizaciju aktivnosti na projektu u okviru Interreg IPA CBC programa Italija-Albanija-Crna Gora**.

Vlada je na sjednici od 15. X 2020. usvojila **Dvadeset šesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period april - jun 2020 i Trinaesti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period januar - jun 2020**.

Vlada je na sjednici od 22. X 2020. usvojila **Dvadeset sedmi kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul - septembar 2020; kao i Informaciju o Predlogu sporazuma o izmjenama i dopunama Finansijskog sporazuma 2014-2020, zaključenog 6. decembra 2017. godine, u okviru IPARD II podrške za poljoprivredu i ruralni razvoj Instrumenta pretpristupne podrške IPA II, s Predlogom sporazuma**.

Vlada je na sjednici od 29. X 2020. usvojila **Izvještaj o realizaciji Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za I, II i III kvartal 2020. godine**.

Vlada je na sjednici od 12. XI 2020. usvojila **Informaciju o Finansijskom sporazumu između Evropske komisije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore za 2019. godinu, u okviru IPA II Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014-2020 s Predlogom sporazuma; Informaciju o Finansijskom sporazumu između Evropske komisije, Republike Srbije i Crne Gore za 2019. godinu, u okviru IPA II Programa prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora 2014- 2020 s Predlogom sporazuma**.

U oblasti reformе javne uprave, u periodu od 20-22. X 2020. **održan je VIII sastanak Posebne grupe za reformu javne uprave**. Na sastanku je konstatovano da je postignut kontinuirani napredak u procesu reforme javne uprave. Istaknuto je da je u prethodnom

periodu Ministarstvo javne uprave bilo usredsrijeđeno na sve oblasti identifikovane Strategijom reforme javne uprave i Akcionim planom 2016-2020. Vlada je 6. XI 2020. usvojila **Informaciju o statusu implementacije procesa praćenja kvaliteta sprovođenja javnih rasprava u pripremi zakona i strategija u Crnoj Gori s Listom za provjeru usklađenosti postupka sprovođenja javnih rasprava s propisanim standardima**, koju je sačinilo Ministarstvo javne uprave. Skupština je 29. XII 2020. usvojila **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima**, koji je potom poslat predsjedniku države Milu Đukanoviću na potpisivanje. Zakon je 31. XII 2020. od strane predsjednika države vraćen na ponovno razmatranje.

U dijelu vladavine prava, u poglavljju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, u oblasti pravosuđa, Vlada je 13. X 2020. donijela **Analizu racionalizacije pravosudne mreže**, u kojoj su određeni strateški pravci razvoja crnogorskog pravosuđa za 2019-2022, pa je u okviru strateškog cilja jačanje efikasnosti pravosuđa kao jedna od ključnih oblasti fokusa reforme prepoznata potreba racionalizacije mreže sudova i državnih tužilaštava. Vlada je 29.

X 2020. usvojila **Program razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2021-2023**. Ovim programom definisani su dalji pravci razvoja jedinstvenog informacionog sistema pravosuđa, operativni ciljevi i aktivnosti za sprovođenje operativnih ciljeva, način izvještavanja i druga pitanja od značaja za ovu oblast. U dijelu borbe protiv korupcije, Vlada je 17. XII 2020. usvojila **Odluku o formiranju Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou**, na čijem čelu će biti potpredsjednik

Vlade. Shodno ovoj odluci, Savjet utvrđuje plan i dinamiku prikupljanja informacija koje su u vezi s predmetima iz oblasti borbe protiv korupcije na visokom nivou i u tu svrhu ostvaruje saradnju s organima nadležnim za vođenje tih predmeta. Vlada je 28. XII 2020. **obnovila zahtjev Srbije za izručenje Svetozara Marovića**, koji je u Crnoj Gori osuđen zbog korupcije, uz obrazloženje da nije odgovoreno na prethodni zahtjev za izručenje. U dijelu temeljnih prava, Vlada je 25. XII 2020. uputila **javni poziv nevladinim organizacijama na konsultacije o aktivnostima u oblasti ljudskih i manjinskih prava**. Tema konsultacija je bilo upoznavanje s radom NVO sektora, kao i sugestije u vezi s boljim praćenjem Ustavom zagarantovanih prava manjinskih naroda u Crnoj Gori. Skupština je 29. XII 2020. donijela

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica, koji je potom poslat predsjedniku države Milu Đukanoviću na potpisivanje. Zakon je 31. XII 2020. od strane predsjednika države vraćen na ponovno razmatranje.

U poglavljju 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost, Vlada je 15. X 2020. usvojila **Nacionalnu procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma**. Nacionalna procjena rizika predstavlja sveobuhvatan proces prikupljanja i analize relevantnih podataka s ciljem da se procijeni stepen izloženosti pojedinačnih sektora pranju novca i finansiranju terorizma. Njena svrha je sagledavanje mogućnosti za efikasno angažovanje raspoloživih finansijskih, tehničkih i ljudskih resursa u borbi protiv finansijskog kriminala. **Finansijsko-obavještajna jedinica – Sektor za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma**

Uprave policije je odlukom EGMONT-a od 4. XI 2020. ponovo postala članica ove najveće svjetske mreže finansijsko-obavještajnih jedinica. Vlada je 29. XII 2020. usvojila **Završni izvještaj o realizaciji Strategije reintegracije lica vraćenih na osnovu sporazuma o readmisiji za period 2016-2020.** Najznačajnijim rezultatom u izvještajnom periodu ocijenjeno je to što se konstantno i značajno smanjuje broj crnogorskih državljana koji traže azil u državama članicama EU.

U okviru pregovaračkog poglavlja 4 – Sloboda kretanja kapitala, Vlada je 15. X 2020. usvojila **Nacionalnu procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma** što predstavlja značajan korak u cilju ispunjenja trećeg završnog mjerila u ovom poglavlju.

U okviru pregovaračkog poglavlja 5 – Javne nabavke, Vlada je 30. XII 2020. donijela **Pravilnik o načinu rada i korišćenja elektronskog sistema javnih nabavki** kojim se regulišu procedure korišćenja pomenutog sistema čime postupak javnih nabavki postaje potpuno otvoren proces koji može pratiti svaki građanin Crne Gore.

U okviru pregovaračkog poglavlja 18 – Statistika, Vlada je 29. XII 2020. donijela Odluku o Godišnjem planu zvanične statistike za 2021. godinu koji obuhvata prikaz statističkih aktivnosti prema prioritetnim statističkim oblastima. Donošenjem Godišnjeg plana zvanične statistike za 2021. godinu definiše se okvir proizvodnje aktivnosti zvanične statistike na godišnjem nivou, koji obezbjeđuje praćenje mjerenja rezultata aktivnosti o ekonomskim, demografskim i društvenim pojavama, kao i pojavama iz oblasti radne i životne sredine Crne Gore.

U okviru pregovaračkog poglavlja 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je Pravilnik o mjerama zaštite i zdravlja na radu u sredini i radnoj okolini je stupio na snagu 23. X 2020. Pravilnik je usklađen s tri direktive: **Direktiva Savjeta 89/654/EEZ** od 30. XI 1989. godine o minimalnim zahtjevima za zaštitu i zdravlje na radnom mjestu, **Direktiva Savjeta 94/33/EEZ** od 22. VI 1994. o zaštiti mladih ljudi na radu i **Direktiva Savjeta 92/85/EEZ** od 19. X 1992. o uvođenju mjera za poboljšanje sigurnosti i zdravlja trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje na radnom mjestu.

U okviru pregovaračkog poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene, donijeti su sljedeći podzakonski akti: Pravilnik o izmjeni Pravilnika o Listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen („Sl. list CG“, broj 99/20); Pravilnik o planu praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte iz vazduhoplova („Sl. list CG“, broj 102/20); Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava pravno lice koje sprovodi hitne mjere i mjere iskorjenjavanja invazivnih stranih vrsta („Sl. list CG“, broj 114/20); Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjava pravno lice koje podnosi zahtjev za izdavanje dozvole, obrascu zahtjeva za izdavanje dozvole i obrascu dozvole za korišćenje invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji („Sl. list CG“, broj 114/20). Takođe, Vlada Crne Gore je 19. XI 2020. usvojila **Završni izvještaj o realizaciji Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena (NEAS)**, koja je ujedno predstavljala jedino

početno mjerilo u ovom poglavlju. Prema Završnom izvještaju ukupan stepen realizacije obaveza za period 2016-2020 je 80,35%.

U okviru pregovaračkog poglavlja 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, 28. XII 2020. Koordinaciono tijelo za nadzor na tržištu, tijelo koje obrazuje Vlada Crne Gore, utvrdilo je **Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2021. godinu** kojim je obuhvaćeno ukupno 26 proizvoda, odnosno grupa proizvoda, nad kojima će nadzor vršiti osam različitih inspekcija. Ovaj akt će imati pozitivan uticaj na sprovođenje legislative koja se tiče opšte bezbjednosti proizvoda a samim tim i na ispunjenje obaveza iz I završnog mjerila.

U okviru pregovaračkog poglavlja 29 – Carinska unija, Uprava carina je odobrila prvi status ovlašćenog privrednog subjekta kompaniji “Neregelia” u septembru 2020, dok je drugi status ovlašćenog privrednog subjekta dodijelila u decembru 2020. za pivaru. Obije dozvole izdaju se zbog carinskih pojednostavljenja, sigurnosti i bezbjednosti i doprinose ispunjenju drugog završnog mjerila za navedeno pregovaračko poglavlje.

2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

Kada je riječ o sprovođenju Strategije informisanja, odnosno informisanju javnosti o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, u izvještajnom periodu su realizovane sljedeće aktivnosti:

14. X 2020. - obilježavanje Nedjelje Erasmus+ programa

Generalni sekretarijat Vlade – Sektor za informisanje građana o EU i procesu pristupanja EU, u okviru projekta EU4ME koji finansira Evropska unija, pridružio se obilježavanju Erasmus+ nedjelje, koja predstavlja priliku da građane podsjetimo na značaj ovog programa.

Erasmus+ je program koji je dobro poznat brojnim visokoškolicima širom Evrope. Crna Gora je od njegovog nastanka korisnica ovog programa, koji podržava projekte saradnje u tri oblasti: obrazovanje, mladi i sport. U toku je ciklus Erasmus+ za period od 2014. do 2020., a ukupna sredstva namijenjena programu za taj period iznose 14,7 milijardi eura.

Crna Gora je u okviru poziva za ključnu akciju Erasmus+ programa – izgradnja kapaciteta u visokom obrazovanju, ostvarila značajan uspjeh, imajući u vidu da je našoj zemlji odobreno učešće u osam projekata od ukupno 18 koji se sprovode na području Zapadnog Balkana. Realizacija svih programa počće početkom 2021.

15. X 2020. - objavljen trinaesti broj Biltena Kancelarije za evropske integracije

Bilten predstavlja najvažnije događaje i aktivnosti u procesu pristupanja EU tokom drugog kvartala 2020.

9. XII 2020. - objavljen online kviz „Koliko znaš o EU?“

Kviz je sproveo Generalni sekretarijat Vlade – Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji u okviru projekta “EU4ME” koji finansira Evropska unija.

Online takmičenje je održano 14. XII 2020. i pravo učešća u kvizu imali su učenici završnih razreda osnovnih škola u Crnoj Gori (osmi i deveti).

16. XII 2020. - Realizovana je obuka za predstavnike opština o EU komuniciranju

Drugi ciklus obuka za predstavnike lokalnih samouprava na temu komuniciranja procesa pristupanja Crne Gore EU, održan je online, u okviru projekta EU4ME, koji finansira EU, u organizaciji Generalnog sekretarijata Vlade – Sektora za informisanje javnosti o EU i procesu pristupanja EU i Zajednice opština Crne Gore (ZOCCG). Prethodni ciklus obuka, u kom su predstavnici lokalnih samouprava stekli osnovna znanja i vještine u vezi sa procesom komuniciranja EU, održan je 2019.

24 - 25. XII 2020. - predstavljena radna verzija redizajniranog sajta www.eu.me

Službenici Sektora za informisanje javnosti o EU i procesu pristupanja EU Generalnog sekretarijata Vlade, održali su konsultacije sa predstavnicima nevladinog sektora i medija tokom kojih su predstavili radnu verziju redizajniranog sajta www.eu.me.

Predstavnici nevladinog sektora i medija su u okviru održanih konsultacija pohvalili dizajn i strukturu novog sajta i sugerisali na koji bi način radna verzija sajta mogla dodatno biti unaprijeđena.

30. XII 2020. - dodjela nagrada pobjednicima kviza „Koliko znaš o EU?“

Generalni sekretarijat Vlade – Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji organizovao je online kviz „Koliko znaš o EU?“, u okviru projekta „EU4ME“ koji finansira Evropska unija. U kvizu je učestvovalo 200 učenika završnih razreda osnovnih škola u Crnoj Gori (osmi i deveti), a najbolji su bili Nađa Kaluđerović, učenica devetog razreda Osnovne škole „Vuk Karadžić“ iz Podgorice, Jana Vučinić, učenica osmog razreda podgoričke Osnovne škole „Maksim Gorki“ i Luka Želalić, učenik devetog razreda Osnovne škole „Orijski bataljon“ iz Bijele.

Glavna pregovaračica sa EU Zorka Kordić primila je pobjednike kviza „Koliko znaš o EU?“ i uručila im nagrade – gradska bicikla.

31. XII 2020. – objavljen sedmi broj časopisa Eurokaz

Generalni sekretarijat Vlade – Sektor za informisanje javnosti o EU i procesu pristupanja EU objavio je sedmi broj časopisa Eurokaz.

U okviru više rubrika, kroz Eurokaz su predstavljene aktuelnosti iz pregovaračkog procesa, rezultati reformi koje Crna Gora sprovodi u procesu pristupanja, uspješni primjeri korišćenja EU fondova. Sagovornici Eurokaza govore na aktuelne teme iz pregovaračkog procesa i o aktuelnostima iz domena funkcionisanja EU.

U Eurokazu možete pronaći, između ostalog, autorski tekst nove glavne pregovaračice Zorke Kordić, kao i intervju sa ambasadorkom Portugala. U novom izdanju časopisa možete čitati i šta misle predstavnici Evropske komisije i Evropskog parlamenta o nedavnom vetu Bugarske Sjevernoj Makedoniji, kao i o partnerstvu Crne Gore sa Eurotransplantom, međunarodnom organizacijom u oblasti transplantacije organa, koji pravi pomak u ovoj grani medicine.

2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

Nakon održanih parlamentarnih izbora 30. VIII 2020., konstituisan je 27. saziv Skupštine 23. IX 2020. Stalna radna tijela Skupštine, među njima i Odbor za evropske integracije, formirani su 17. XII 2020.

Odbor za evropske integracije ima predsjednika i 12 članova. Predsjednik Odbora je Branimir Gvozdenović, a članovi: Simonida Kordić, Maja Vukićević, Branko Radulović, Danijela Đurović, Danilo Šaranović, Dragan Krapović, Daliborka Pejović, Jevto Eraković, Predrag Sekulić, Amer Smailović i Fatmir Gjeka (napomena: nakon ostavke na mjesto poslanika jednog od prvobitno imenovanih članova Odbora, još jedan član Odbora će biti naknadno imenovan).

3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

U okviru sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju održan je niz redovnih sastanaka s predstavnicima institucija EU.

U formi videokonferencije su održani sastanci XIII **Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo** (6. X 2020), XIII **Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze** (7. X 2020), X **Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku** (9. X 2020), i XIII **Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku** (22. X 2020).

Sastanak X **Odbora za stabilizaciju i pridruživanje** održan je 4. XII 2020. u online formatu.

XIV sastanak Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i zajednice opština Crne Gore održan je 19. XI 2020.

4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU

U izvještajnom periodu dato je mišljenje na ukupno **13 predloga propisa, od čega je 3 zakona i 10 podzakonskih akata.**

Od ukupnog broja datih mišljenja u **četvrtom kvartalu 2020, 5 akata** sadrži sekundarne izvore prava EU, od čega **1 zakon i 4 podzakonska akta.**

1.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske pomoći Unije Crnoj Gori u okviru Instrumentata pretpristupne podrške za oblast Politike "Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD)	MPŠV
2.	Predlog uredbe o bližim uslovima i načinu izdavanja, prenošenja, iskorišćenja i povlačenja garancije porijekla električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije	MEK
3.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o uslovima za spoljnotrgovinski promet neobrađenih dijamanata	MER
4.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o dodacima hrani za životinje i premiksima koji se mogu stavljati na tržište	MPR
5.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o higijeni hrane	MPR

5. Instrument pretpristupne podrške - IPA

5.1. IPA II - 2014-2020

Tokom izvještajnog perioda, nastavljena je realizacija projekata u okviru programa IPA 2014, dok su svi projekti planirani godišnjim programom IPA 2015 uspješno realizovani. Kada je u pitanju Sektorski operativni program za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne

politike 2015-2017, nastavljeno je sprovođenje započelih projekata odnosno ugovaranje preostalih. U vezi sa godišnjim akcionim programom IPA 2016, od ukupnog iznosa IPA sredstava koji su programom bili na raspolaganju, tokom decembra 2020. je ugovoren iznos od 16,6 miliona eura. Dodatno, nastavljen je rad na ugovaranju programa IPA 2017, dok je kod programa IPA 2018, IPA 2019 i IPA 2020 intenziviran rad na pripremi projektne i tenderske dokumentacije.

Dopuna finansijskog sporazuma za program IPA 2017 dio 2 i Dopuna finansijskog sporazuma za program IPA 2018 potpisane su 30. XI 2020. , dok je Dopuna finansijskog sporazuma 2014-2020 za IPARD II potpisana 11. XI 2020. Dodatno, 10. XI 2020. uplaćena je i prva fiksna tranša budžetske podrške za sprovođenje akcije *Podrška Crnoj Gori* u prevazilaženju krize uzrokovane pandemijom Covid 19u iznosu od 28 miliona eura.

Kada je riječ o pripremi za **Ipu III** (2021-2027), tokom oktobra 2020. Evropska komisija (EK) je Kancelariji nacionalnog IPA koordinatora dostavila nacrt kriterijuma za procjenu zrelosti projekata koji su planirani za podršku kroz Ipu III, koji su dalje distribuirani resornim ministarstvima. Dodatno, nacrt IPA III Programskog okvira i Strateškog odgovora su dostavljeni Kancelariji nacionalnog IPA koordinatora na komentare 27. XI 2020. Kada je riječ o programiranju Ipe 2021 i Ipe 2022, nakon postupka ocjene strateškog značaja predloženih koncepata projekata, EK je 22. XII 2020. informisala o ishodu sprovedene analize i daljim koracima u okviru nastavka programiranja. S tim u vezi, sve relevantne institucije su započele sa drugom fazom pripreme programa IPA 2021 i IPA 2022 i izradom punih predloga projekata za one koncepte projekata koji su pozitivno ocijenjeni, a koji će biti upućeni EK u skladu sa postavljenim rokovima.

U cilju praćenja sprovođenja projekata iz IPA II finansijske perspektive, a usljed pandemije COVID 19, Kancelarija za evropske integracije i Delegacija EU u Crnoj Gori su odlučili da u 2020. održe jedan sastanak Sektorskog nadglednog odbora. Kako bi se razmotrili svi izazovi u ugovaranju i sprovođenju projekata, sastanak Sektorskog nadglednog odbora je podijeljen po klasterima, tako da su sastanci održani 2., 5. i 12. X 2020. Sastanak Nadglednog odbora Ipe održan 8. XII 2020.

Kada je u pitanju IPARD II, tokom IV kvartala 2020, nastavljen je rad na ugovaranju, realizaciji i isplati sredstava za projekte koji su ili će biti ugovoreni kroz objavljeni javni poziv za Mjeru 1 – Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava i dva javna poziva za Mjeru 3 – Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda. Treći po redu javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava za Mjeru 3 objavljen je 15. XII 2020, u okviru kojeg je poljoprivrednim proizvođačima na raspolaganju novih skoro 11,4 miliona eura podrške. Dodatno, nakon završenih pregovora koji su vođeni između Generalnog direktorata EK za poljoprivredu i ruralni razvoj i Ministarstva poljoprivrede i

ruralnog razvoja, izmijenjena verzija Sektorskog sporazuma za IPARD II je stupila na snagu 5. XI 2020.

Programi Višekorisničke Ipe

Redovni koordinacioni sastanak Višekorisničke Ipe, na kojem je razmatran nacrt Programskog okvira za Ipu III i nacrt akcija predloženih za finansiranje kroz višekorisničke programe za 2021-2022. održan je 14- 16. XII 2020. online. Sastanak je bio prilika da se učesnici bliže upoznaju sa sljedećim koracima u programiranju Ipe III, kao i da daju svoje komentare na nacрте predloženih akcija.

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Kada je u pitanju ZIO, 11. XI 2020. održan je 30. sastanak Grupe finansijera projekata ZIO u online formatu. Na sastanku se govorilo o dosadašnjim aktivnostima u okviru ZIO i predloženim promjenama u cilju boljeg funkcionisanja. U kontekstu projektnih prijava predstavljene su osnovne informacije o rezultatima XXIV poziva za tehničku podršku u pripremi projekata i V poziva za kofinansiranje investicija. Pozitivno ocjenjeni projekti su predloženi za usvajanje Upravnom odboru ZIO.

XIV (elektronska) sjednica Nacionalne investicione komisije održana je 30 XI 2020. Na sjednici su usvojene **Informacija o Ekonomskom i investicionom planu (EIP) Evropske komisije za države Zapadnog Balkana, kao i Informacija o statusu projekta Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i glavne kanalizacione mreže u Podgorici** kojom je data saglasnost za pripremu i kandidovanje predloga projekta kroz VI poziv Zapadnobalkanskog investicionog okvira za kofinansiranje investicija.

23. sastanak Upravnog odbora (UO) ZIO održan je 10 - 11. XII 2020. U okviru XXIV poziva za tehničku podršku u pripremi projekata, odobrene su tri projektne prijave u vrijednosti od 1,52 miliona eura. Pozitivno ocijenjeni projekti se odnose na Izgradnju kanalizacione mreže u Pljevljima u iznosu od 350.000 eura, zatim Prečišćavanje otpadnih voda u Ulcinju u vrijednosti od 974.781 eura i Istočno-mediteranski koridor, R4 željeznička linija Bar-Vrbnica u vrijednosti od 200.000 eura. U okviru V poziva za kofinansiranje investicija pozitivno je ocijenjen projekat Istočno-mediteranski koridor: Crna Gora - Srbija, R4, željeznička linija, dionica Bar-Vrbnica koji se odnosi na rekonstrukciju deset čeličnih mostova i osam tunela na navedenoj dionici. Ukupan budžet projekta je 40,2 miliona eura, od kojih je EU obezbijedila grant vrijednosti 20,1 miliona eura, dok će ostatak biti finansiran kreditom Evropske investicione banke.

Pored toga, na sastanku se govorilo i o značaju usvojenog EIP-a, pregledu razvoja u regionu Zapadnog Balkana i planovima za implementaciju EIP-a, kao i o kriterijumima prihvatljivosti projekata za korišćenje nacionalnih i EU sredstava koji su usklađeni sa EIP-om za Zapadni Balkan i ažuriranim stopama kofinansiranja EU sredstava i nacionalnih sredstava za svaki od sektora. UO je donio odluku o raspisivanju novog, XXV poziva za dostavljanje projektnih predloga za tehničku podršku koji se odnosi na postojeće ili nove projekte u oblasti saobraćaja, digitalne infrastrukture, zaštite životne sredine, energetike i društvenih djelatnosti. Što se tiče oblasti saobraćaja, mogu se predlagati samo projekti koji su dio Osnovne mreže. Rok za podnošenje projektnih prijava je 26. II 2021.. Pored toga, predložen je produžetak roka za dostavljanje predloga projekata u okviru VI poziva za kofinansiranje investicija za oblasti saobraćaja i energetike sa 31. XII 2020. na 26. II 2021. U okviru ovog poziva prihvatljive oblasti za investicione grantove su i zaštita životne sredine i društvene djelatnosti, uz isti rok za podnošenje projektnih prijava. Odluka o finansiranju projekata će biti donešena na sastanku UO koji je planiran za jun 2021.

Programi EU

U finansijskoj perspektivi 2014-2020, Crna Gora učestvuje u deset programa Unije: Horizont 2020, Erasmus+, Kreativna Evropa, Cosme, Evropa za građane, Carine 2020, Evropski program za zapošljavanje i inovacije (EaSI), Fiskalis 2020, Program za rješenja interoperabilnosti i zajedničke okvire za evropsku javnu upravu, privredu i građane – ISA i Program pravde. Godišnji troškovi učešća u ovim programima uplaćivani su u skladu s dinamikom prispjeća obaveza i dobijenim zahtjevima za uplatu od strane Evropske komisije, a iz Instrumenta pretpristupne podrške se obezbjeđuju sredstva za refundaciju dijela troškova učešća. Tokom izvještajnog perioda zahtjevi za uplatu troškova učešća i zahtjevi za njihovu refundaciju procesuirani su shodno dinamici prispjeća.

Regionalna i teritorijalna saradnja

Zbog proglašenja epidemije Covid 19, došlo je do odlaganja određenog broja događaja i sastanaka važnih za sprovođenje programa prekogranične saradnje, koji će biti realizovani u narednom periodu. Navedena situacija uzrokovala je i usporavanje sprovođenja projekata u okviru programa u kojima učestvuje Crna Gora.

U okviru programa prekogranične saradnje **Crna Gora – Albanija**, od 8 projekata, ukupne vrijednosti 3,2 miliona eura, koji su ugovoreni u okviru Prvog poziva u toku je sprovođenje tri projekta, dok je pet projekata uspješno završeno. Kada je riječ o Drugom pozivu, do kraja 2020. ugovoreno je 7 projekata, ukupne vrijednosti 3,12 miliona eura. Zajednički odbor za nadgledanje, na sastanku održanom 7. XII 2020, donio je odluku o fokusiranju Trećeg poziva za dostavljanje predloga projekata, koji je planiran da bude

objavljen u I kvartalu 2021. Finansijski sporazum za 2019. stupio je na snagu 18. XII 2020. Zajednička radna grupa za programiranje IPA III Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija za period 2021-2027 je održala četiri sastanka, kada su izabrani tematski prioriteti i specifični ciljevi Programa, i pripremljen prvi nacrt Programskog dokumenta, koji je 4. XII 2020. upućen Evropskoj komisiji na mišljenje. Sporazum o partnerstvu o sprovođenju prioriteta Tehničke podrške između operativnih struktura dvije države stupio je na snagu 17. XII 2020.

Kada je riječ o programu prekogranične saradnje **Bosna i Hercegovina – Crna Gora**, u toku je sprovođenje 12 projekata, sa ukupnom vrijednošću od 5,4 miliona eura. Projekti treba da doprinesu boljem upravljanju i energetskej efikasnosti lokalnih vodovodnih sistema, sistema otpadnih voda i čvrstog otpada i zaštiti životne sredine, kao i poboljšanju kvaliteta i raznolikosti turističke ponude koja počiva na prirodnoj i kulturnoj baštini. Finansijski sporazum za 2019. stupio je na snagu 16. XI 2020. Treći poziv za dostavljanje predloga projekata objavljen je 23. XII 2020. sa rokom za dostavljanje rezimea projektnih predloga do 9. II 2021. Treći poziv, ukupne vrijednosti 2,28 miliona eura, otvoren je za projektne predloge u okviru tematskih prioriteta koji se tiču pristupa tržištu rada i okruženja za stvaranje novih radnih mjesta, te prevencije i upravljanja rizikom, ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama. Zajednička radna grupa za programiranje IPA III Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora za period 2021-2027 je održala četiri sastanka, kada su izabrani tematski prioriteti i specifični ciljevi Programa, i pripremljen prvi nacrt Programskog dokumenta koji je 2. XII 2020. upućen Evropskoj komisiji na mišljenje.

U okviru programa prekogranične saradnje **Crna Gora – Kosovo**, nastavljeno je sprovođenje pet projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva dok su dva projekta uspješno završena. U okviru Drugog poziva za dostavljanje predloga projekata ugovoreno je 6 projekata, ukupne vrijednosti od oko 2,4 miliona eura, koji će se sprovoditi u oblastima zapošljavanja i turizma. Finansijski sporazum za 2019. stupio je na snagu 29. X 2020. Zajednički odbor za nadgledanje, na sastanku održanom 4. XII 2020, donio je odluku o fokusiranju Trećeg poziva za dostavljanje predloga projekata, koji je planiran da bude objavljen u I kvartalu 2021. Zajednička radna grupa za programiranje IPA III Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo za period 2021-2027 je održala četiri sastanka, kada su izabrani tematski prioriteti i specifični ciljevi Programa, i pripremljen prvi nacrt Programskog dokumenta, koji je 7. XII 2020. upućen Evropskoj komisiji na mišljenje.

U okviru programa prekogranične saradnje **Srbija – Crna Gora** sprovodi se tri od devet projekata ukupne vrijednosti 2,2 miliona eura, koji su ugovoreni u okviru Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata. Zajednički odbor za nadgledanje na sastanku održanom 8. XII 2020. dao je pozitivno mišljenje na listu projekata predloženih za finansiranje u okviru

Drugog poziva, dok je do kraja 2020. ugovoreno 5 projekata, ukupne vrijednosti 1,46 miliona eura. Ugovaranje preostala četiri projekta se očekuje u I kvartalu 2021. Finansijski sporazum za 2019. je stupio na snagu 16. XI 2020. Zajednička radna grupa za programiranje IPA III Programa prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora za period 2021-2027 je održala četiri sastanka, kada su izabrani tematski prioriteti i specifični ciljevi Programa, i pripremljen prvi nacrt Programskog dokumenta, koji je 30. XI 2020. upućen Evropskoj komisiji na mišljenje.

U okviru **Interreg IPA programa prekogranične saradnje za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru**, do kraja izvještajnog perioda završen je postupak ugovaranja 31 projekta odobrenog za finansiranje u okviru Drugog poziva, čija je ukupna vrijednost 33,14 miliona eura. Za crnogorske partnere, koji su ostvarili učešće u 30 projekata, opredijeljen je budžet u iznosu od 9,31 miliona eura. Zahvaljujući uštedama koje su ostvarene u okviru oba poziva, u prvom kvartalu 2021. biće završeno ugovaranje i dodatna 4 projekata sa rezervne liste, od kojih 3 projekta uključuju i 4 partnera iz Crne Gore. U izvještajnom periodu održan je drugi sastanak Radne grupe za programiranje, na kojem je odobren Početni ekspertski izvještaj o izradi Teritorijalne i socijalno-ekonomske analize programskog područja. Putem video veze održan je i peti sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje na kojem su, između ostalog, predstavljeni status postupka ugovaranja i sprovođenja projekata Drugog poziva i izmjene Programa saradnje.

Kada je riječ o **trilateralnom Interreg IPA programu prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru**, projekti odobreni i ugovoreni u okviru Prvog poziva i tematski projekti se u najvećoj mjeri uspješno sprovode. Završetak realizacije projekata iz Prvog poziva je bio planiran za kraj 2020, ali je većini projekata odobren produžetak za 6 ili 9 mjeseci, zbog nemogućnosti realizovanja određenih aktivnosti usljed pandemije Covid 19. U okviru Drugog ciljanog poziva odobrena su 32 projekta, ukupne vrijednosti 13,23 miliona eura. Crnogorski partneri učestvuju u 20 projekata, ukupne vrijednosti 11,91 milion eura od čega je za crnogorske korisnike opredijeljeno 2,35 miliona eura. Nastavljen je rad na planiranju nastavka ovog programa tokom finansijske perspektive 2021-2027. Održan je jedan sastanak Radne grupe za programiranje, na kome su dalje diskutovani ciljevi politika za narednu perspektivu.

U okviru **Dunavskog transnacionalnog programa**, usvojena je lista odobrenih projekata u okviru Trećeg poziva, čije je ugovaranje u toku. Riječ je o projektima čiji je podsticanje razvoja inovacija, održivo korišćenje nacionalne i kulturne baštine, obnavljanje i održavanje ekoloških koridora, kao i unapređenje energetske efikasnosti i poboljšanje institucionalnih kapaciteta korisnika na području Dunavskog regiona. Crnogorski partneri su zastupljeni u 5 projekata i za realizaciju njihovih aktivnosti je opredijeljeno 643.722 eura. Pored toga, trenutno se u Crnoj Gori sprovode 2 projekta odobrena u okviru Drugog poziva. Ukupan budžet crnogorskih partnera u ova dva projekta iznosi oko 170.000 eura. Svi

projekti iz Prvog poziva su uspješno završeni. Tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na programiranju Dunavskog transnacionalnog programa za period 2021-2027. godine. Održan je jedan sastanak Radne grupe za programiranje na kome su dalje diskutovani ciljevi politika za narednu perspektivu.

U okviru **Jadransko-jonskog transnacionalnog programa (ADRION)**, crnogorski partneri trenutno učestvuju u sprovođenju 26 projekata odobrenih u okviru Prvog i Drugog poziva, i za njihove aktivnosti je kroz ove projekte opredijeljeno oko 3 miliona eura. Projekti se sprovode u oblastima zaštite životne sredine, unapređenja sistema pomorskog saobraćaja i očuvanja prirodnog i kulturnog nasljeđa. U toku je proces ugovaranja 5 projekata odobrenih za finansiranje na XIII sastanku Odbora za nadgledanje u okviru Trećeg poziva za Prioritetne oblasti 1 (Inovativan i pametan region) i 3 (Povezan region), za čije sprovođenje je odobreno 13,6 miliona eura podrške. Odobreni projekti će nastojati da ostvare konkretne rezultate u oblastima plavog rasta, socijalnih inovacija, pomorskog i gradskog saobraćaja na području Jadransko-jonskog regiona. Među odabranim partnerima nalazi se 6 crnogorskih institucija koje učestvuju u 4 odobrena projekata, ukupne vrijednosti 12,54 miliona eura. Ukupan iznos dobijenih sredstava za crnogorske partnere iznosi 930.000 eura. Očekuje se da će proces sprovođenja otpočeti u prvom kvartalu 2021. Tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na programiranju Jadransko-jonskog transnacionalnog programa (ADRION) za 2021-2027. i održana su dva sastanka Radne grupe za programiranje. Donijeta je odluka da italijanska Regija Emilija Romanja iz Bolonje i u narednoj finansijskoj perspektivi bude sjedište Upravljačkog tijela i Zajedničkog sekretarijata ovog programa i održane su konsultacije sa zainteresovanim stranama na temu odabira ciljeva politika za narednu perspektivu.

U okviru **Mediterranskog transnacionalnog programa (MED)**, tokom oktobra su ugovorena dva projekta II Poziva za strateške projekte, čija ukupna vrijednost za crnogorske partnere iznosi 82.705 eura. Četvrti Poziv za modularne projekte, koji je bio otvoren od 1. X 2020. do 15. XII 2020, ograničen je na prenos znanja i rezultatsku nadogradnju. U cilju praćenja sprovođenja projekata MED programa u kojima učestvuju crnogorske institucije i organizacije, održano je 15 konsultativnih sastanaka sa crnogorskim partnerima. Nastavljeno je programiranje Mediteranskog transnacionalnog programa za period 2021-2027 i održana su tri sastanka Radne grupe za programiranje. Dogovoreni su ciljevi politika koje će budući Program sprovoditi u narednoj perspektivi i nastavak rada sa dosadašnjim Upravljačkim tijelom.

5.2. Tvining i Tajeks

Iako je planirano da se završi, zbog pandemije Covid 19 i ograničenja u putovanjima, sprovođenje tvining projekta Podrška upravljanju ljudskim resursima u javnom sektoru, koji je finansiran u okviru programa IPA 2017 je suspendovano do 16. V 2021. Glavni partneri na

projektu su Finski institut za javno upravljanje i Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, ugovor je vrijedan 950.000 eura, dok je korisnik projekta Uprava za kadrove, odnosno Upravna inspekcija. Završetak ovog projekta se očekuje u toku 2021.

U XII 2020. godine je potpisan ugovor za tvining projekat Podrška Agenciji za lijekove i medicinska sredstva (CALIMS) (0,4 miliona eura) koji se finansira sredstvima iz programa_IPA 2016. Zvanični početak sprovođenja projekta se očekuje u toku 2021.

Tokom izvještajnog perioda nastavljeno je sa redovnim aktivnostima po pitanju sprovođenja instrumenata TAIEX, imajući u vidu da se realizacija događaja usljed Covid 19 pandemije sprovodi online.

5.3. Makroregionalne strategije

Tokom posljednjeg kvartala 2020, Kancelarija za evropske integracije nastavila je sprovođenje aktivnosti u vezi sa koordinacijom i praćenjem dvije makroregionalne strategije Evropske unije u kojima Crna Gora učestvuje: Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) i Strategija Evropske unije za Dunavski region (EUSDR).

Kada je riječ o **Strategiji Evropske unije za Jadransko-jonski region**, u izvještajnom periodu, Kancelarija za evropske integracije nastavila je proces koordinacije i praćenja sprovođenja Strategije na nacionalnom nivou. Između ostalog, u cilju zajedničke pripreme godišnjeg plana aktivnosti konsultovani su predstavnici resornih ministarstava i članovi Radne grupe za sprovođenje Strategije Evropske unije za Jadransko-jonski region. Takođe, naslanjajući se na cjelokupan proces koordinacije i podrške, nastavljeno je sprovođenje strateškog projekta Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point. Tokom ovog kvartala, uz podršku navedenog projekta, 7. XII 2020. organizovan je 12. sastanak tematske nadzorne grupe za Prvi stub – Plavi rast. Pored ovog sastanka, predstavnici Kancelarije za evropske integracije učestvovali su na sastanku Nadzorne grupe za strateški projekat Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point koji je održan online 21. XII 2020. Takođe, u navedenom periodu nastavljeno je proces praćenja inkorporiranja makroregionalnih prioriteta i vodećih inicijativa (*flagships*) koji su predloženi Evropskoj komisiji za dalje inkorporiranje u najvažnija programska dokumenta za period 2021-2027.

Što se tiče **Strategije Evropske unije za Dunavski region**, Kancelarija za evropske integracije, u saradnji sa resornim ministarstvima i partnerima iz drugih zemalja učesnica, nastavila je proces pripreme za novu finansijsku perspektivu 2021-2027. U tom pogledu, fokus je bio na inkorporiranju predloženih makro-regionalnih prioriteta u najvažnija

programska dokumenta za finansijsku perspektivu 2021-2027. U vezi prioriteta koji su predloženi od strane EUSDR upravnih grupa, održane su konsultacije s kancelarijom Nacionalnog IPA koordinatora. Nacionalni koordinatori su 5. X 2020, putem pisane procedure, usvojili listu makroregionalnih prioriteta/vodećih inicijativa (*flagships*) koji će biti inkorporirani u programska dokumenta država učesnica strategija. Finalna lista prioriteta je upućena svim relevantnim tijelima na nacionalnom nivou, koja su uključena u programiranje Ipe. Predstavci Kancelarije za evropske integracije su tokom izvještajnog perioda prisustvovali: online Godišnjem EUSDR forumu (22-23. X 2020), online Sastanku EUSDR nacionalnih koordinatora i koordinatora prioriternih oblasti (27. XI 2020), i online Sastanku članova upravne grupe Prioritetne oblasti 10 – Institucionalni kapaciteti i saradnja (3. XII 2020).

Kada je u pitanju **Strateški projekat Prioritet IV – Upravljanje Mediteranom (PANORAMED)**, tokom četvrtog kvartala 2020. usvojeno je nekoliko važnih dokumenata za sprovođenje projekta: Dokumenti o ključnim politikama u oblastima koje su obuhvaćene radnim paketima: Obalni i pomorski turizam, Pomorski nadzor i Inovacije; i Vanredni Evaluacioni izvještaj o sprovođenju Panoramed projekta.